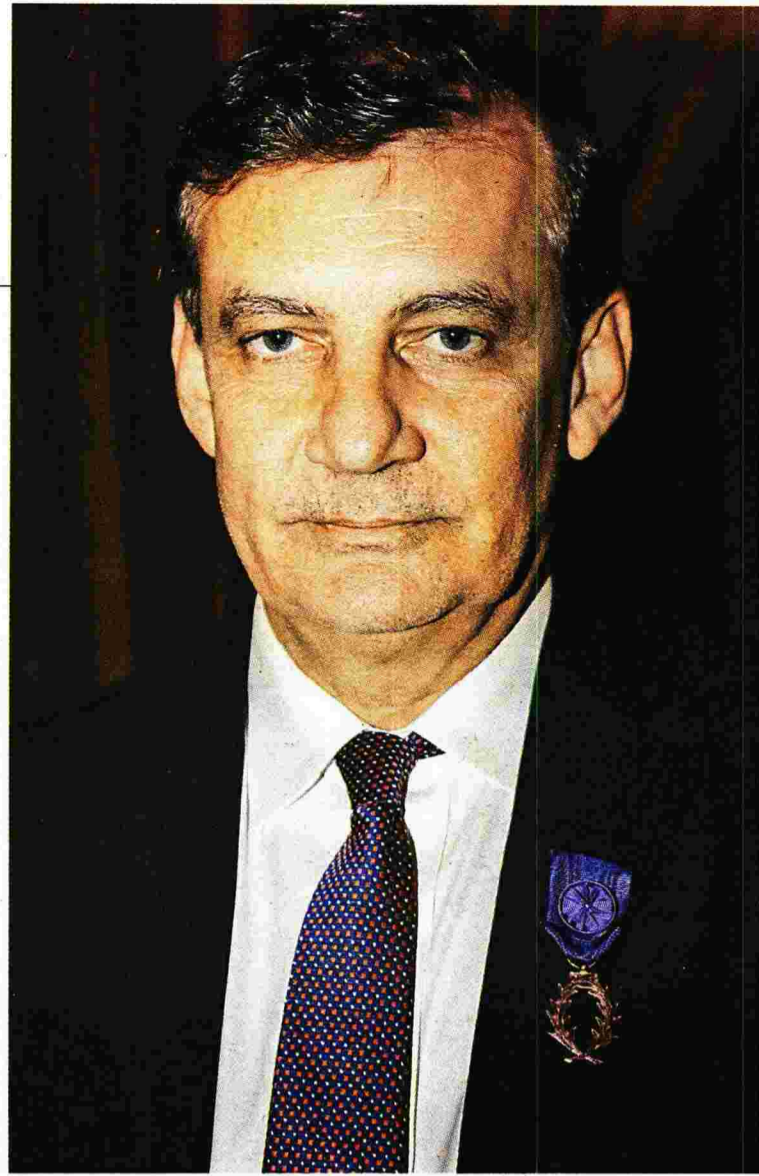

ΘΑΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο καθηγητής Ιατρικής και πρύτανης του ΕΚΠΑ μιλάει στο «Βήμα» για τον νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2) και το αύριο μετά την πανδημία

«Η ΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΜΒΟΛΙΟΥ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ»

Πριν από δύομισι μήνες περίπου ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) μίλησε για μια πνευμονία αγνώστου αιτιολογίας στην Κίνα. Σήμερα ο COVID-19 (novel Coronavirus) απασχολεί όλη την ανθρωπότητα. Η επιδημία έγινε πανδημία και η επιστημονική κοινότητα είναι υπ' αμύνης. Η καθημερινότητα άλλαξε. Η ζωή δοκιμάζεται. Τα συστήματα υγείας καλούνται να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες. Θα αντέξουν; Θα αντέξουμε; Όλα επαναπροσδιορίζονται. Και πώς θα είναι άραγε η επόμενη μέρα μετά τη λήξη του συναγερμού; Ο καθηγητής Ιατρικής και πρύτανης του ΕΚΠΑ Θάνος Δημόπουλος μιλάει στο «Βήμα» για τον νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2) και το αύριο μετά την πανδημία.

Κυρία Δημόπουλε, τέτοιες πανδημίες δοκιμάζουν τις ανθρώπινες υποδομές και αντοχές. Το δημόσιο σύστημα υγείας καλείται να αντέξει. Είναι μια δοκιμασία. Πώς θα είναι τα πράγματα μετά;

«Ξημερώνοντας η 17η Μαρτίου 2020, το Παρατηρητήριο του Πανεπιστημίου Johns Hopkins ανακοίνωσε 182.282 κρούσματα με 7.150 θανάτους, ενώ 78.360 ασθενείς έχουν επιβεβαιωμένα αναρρώσει παγκοσμίως. Ανάλογα με τη χώρα, έως και το 10% των κρουσμάτων κρίνονται σε σοβαρή ή κρίσιμη κατάσταση και χρήζουν εξειδικευμένης ιατρικής φροντίδας σε τριτοβάθμια νοσηλευτικά ιδρύματα. Στην Ελλάδα

έχουν ανακοινωθεί 352 επιβεβαιωμένα κρούσματα, εκ των οποίων τα 65 χρήζουν νοσηλείας ενώ 5 ασθενείς έχουν καταλήξει. Είναι προφανές ότι η πανδημία του COVID-19 συνιστά μια δοκιμασία τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο με πολυεπίπεδες επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της ζωής».

Η εκτίμησή σας για τις επιπτώσεις, αλλά και τα θετικά που πιθανόν να προκύψουν από αυτή την περιπέτεια;

«Είναι πρόδηλο ότι η πρώτη και κυριότερη συνέπεια της πανδημίας θα είναι ο απολογισμός σε χαμένες ανθρώπινες ζωές από όλες τις ηλικιακές ομάδες. Οι αυξημένες ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης θα δοκιμάσουν την αντοχή, την προσαρμοστικότητα και τις εφεδρείες των συστημάτων υγείας. Αντίστοιχα σημαντικές αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις στην οικονομία καθώς εξ' ορισμού ένα μεγαλύτερο μέρος του ΑΕΠ των χωρών θα στελέχωση και εξοπλισμό των νοσηλευτικών μονάδων, συμπεριλαμβανομένων μονάδων εντατικής θεραπείας και εξειδικευμένης υποστήριξης των ασθενών. Παράλληλα, οι τομείς του εμπορίου, του τουρισμού και των αερομεταφορών πλήττονται σημαντικότερα με την υποχρεωτικά επιβολή αυστηρών περιορισμών στις μετακινήσεις. Σε παγκόσμια κλίμακα, η ανασφάλεια στις διεθνείς αγορές ήδη οδηγεί σε οικονομική ύφεση και μείωση των ρυθμών ανάπτυξης. Επιπλέον, στον κοινωνικό τομέα η παρατεταμένη απομόνωση από τον κοινω-

νικό περίγυρο μπορεί να δημιουργήσει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη ψυχολογία των πολιτών και ιδιαίτερα των μαθητών. Τα αντανάκλαστικά που θα δείξει η κοινωνία απέναντι στην πανδημία μπορεί να οδηγήσουν και σε θετικά σημεία στο τέλος αυτής της περιπέτειας. Η επιτυχής (ή αποτυχημένη) αντίδραση θα αποτελεί σημαντική εμπειρία για μελλοντική πρόληψη εξάπλωσης και αντιμετώπιση επιδημιών. Η υιοθέτηση μέτρων ατομικής υγιεινής πρέπει να μπει στην καθημερινότητά μας για την πρόληψη όλων των ιογενών και μικροβιακών λοιμώξεων πέ-

B

«Σε μια πανδημία ιδιαίτερη σημασία έχει και η ατομική ευθύνη, καθώς οι ατομικές συμπεριφορές μπορεί να αναιρέσουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων της πολιτείας και έχουν καθοριστικό ρόλο για την έκβαση της πανδημίας»

ρα από τον SARS-CoV-2. Επιπρόσθετα, είναι ευκαιρία να προαχθεί η χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών, η τηλεργασία καθώς και η τηλεϊατρική, που διευρύνουν τις δυνατότητές μας στους αντίστοιχους τομείς».

Η ευθύνη της πολιτείας και η δική μας απέναντι σε αυτή την πανδημία;

«Η ευθύνη της πολιτείας έγκειται στην οργάνωση - στελέχωση με προσωπικό και εξοπλισμό με απαραίτητο υγειονομικό υλικό όλων των δομών υγείας ώστε να ανταποκριθούν στις αυξημένες ιατρικές ανάγκες από την πρωτοβάθμια έως την τριτοβάθμια βαθμίδα. Εξίσου σημαντικές είναι η λήψη αποφασιστικών μέτρων πρόληψης και διακοπής της αλυσίδας μετάδοσης και η επιτήρηση της εφαρμογής τους, η μέριμνα για δυνατότητα πρόωμης πρόσβασης σε καινοτόμες θεραπείες και χρήσης φαρμάκων εκτός ενδείξεων σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν ενδείξεις για αποτελεσματικότητα στην πορεία της λοίμωξης από SARS-CoV-2, καθώς και η διασφάλιση επάρκειας διαγνωστικών τεστ και γρήγορης πρόσβασης στο εμβόλιο όταν αυτό γίνει διαθέσιμο.

Βέβαια, σε μια πανδημία ιδιαίτερη σημασία έχει και η ατομική ευθύνη, καθώς οι ατομικές συμπεριφορές μπορεί να αναιρέσουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων της πολιτείας και έχουν καθοριστικό ρόλο για την έκβαση της πανδημίας. Η τήρηση των συστάσεων της πολιτείας με ευλάβεια αποτελεί καθήκον όλων των πολιτών και του καθενός ξεχωριστά, τόσο για να μη

νοσήσει όσο και για να μη μεταδώσει στους συναθρώπους του σε περίπτωση φορέας του ιού. Τηρούμε τα μέτρα ατομικής υγιεινής και κοινωνικής απομόνωσης, απευθυνόμαστε στον οικογενειακό γιατρό και μεταβαίνουμε στο τριτοβάθμιο νοσοκομείο μόνο επί σοβαρών συμπτωμάτων σύμφωνα με τις οδηγίες του υπουργείου».

Το γεγονός ότι ο πληθυσμός γερνάει τι ρόλο παίζει σε όλο αυτό;

«Το γήρας δεν φαίνεται να σχετίζεται με την εμφάνιση επιδημιών και πανδημιών. Ωστόσο, έχει σημασία στις αναμενόμενες επιπτώσεις μιας νέας επιδημίας, καθώς οι γηραιότεροι θα έχουν και περισσότερα συννοσήματα, υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να χρειαστούν υποστήριξη, περίθαλψη και νοσηλεία. Ως εκ τούτου, αναμένεται και μεγαλύτερη θνησιμότητα σε αυτή την ηλικιακή ομάδα».

Γιατί ο ιός της γρίπης μεταλλάσσεται;

«Ο ιός της γρίπης όπως και οι υπόλοιποι ιοί υφίστανται μεταλλάξεις, δηλαδή αλλαγές στο γενετικό του υλικό, που οδηγούν είτε σε αντιγονική ολίσθηση είτε σε αντιγονική μετατόπιση. Οι μεταλλάξεις συμβαίνουν αυτόματα και στο πλαίσιο των εξελικτικών πιέσεων που υφίσταται ο ιός από εξωγενείς παράγοντες με απώτερο στόχο την επιβίωσή του. Το φαινόμενο της αντιγονικής ολίσθησης απαιτεί τον ετήσιο εμβολιασμό με διαφορετικά στελέχη ώστε να επιτευχθεί ανοσία προς τα διαφορετικά

στελέχη που επικρατούν κάθε έτος. Το φαινόμενο της αντιγονικής μετατόπισης εμφανίζεται σπανιότερα και συνήθως κατά τη μετάδοση του ιού από το ζωικό βασίλειο στον άνθρωπο, όπως συνέβη στην πανδημία της γρίπης H1N1 το 2009».

Το εμβόλιο πότε να το περιμένουμε; Πόσο θα αλλάξει την κατάσταση;

«Προς το παρόν δεν υπάρχει διαθέσιμο εμβόλιο, αλλά υπάρχει μια ισχυρή διεθνής προσπάθεια προς επίτευξη των διαδικασιών για αυτόν τον σκοπό. Πριν από λίγες μέρες ξεκίνησε στις ΗΠΑ η πρώτη κλινική δοκιμή φάσης 1 σε ανθρώπους ενός νέου εμβολίου με την κωδική ονομασία mRNA-1273. Οι νεότερες τεχνολογίες πλατφόρμας και οι συνεργασίες βιοτεχνολογικών και φαρμακευτικών εταιρειών επιταχύνουν σημαντικά τη φάση των προκλινικών μελετών και επιπλέον κλινικές μελέτες αναμένεται να ξεκινήσουν και στην Ευρώπη. Απαιτούνται βεβαίως τουλάχιστον 10 με 12 μήνες για να υπάρξει ευρέως και εμπορικά διαθέσιμο εμβόλιο, το οποίο αναμένεται ότι αρχικά θα είναι διαθέσιμο πρωτίστως για τις ευπαθείς ομάδες και τους επαγγελματίες υγείας. Η έλευση του εμβολίου θα αλλάξει σημαντικά την κατάσταση, καθώς ο πληθυσμός θα αρχίσει να αποκτά ανοσία έναντι στον SARS-CoV-2. Η "ανοσία αγέλης" προστατεύει τόσο εμβολιασμένους που θα έχουν αντισώματα έναντι του ιού όσο και τους υπόλοιπους, καθώς μειώνεται η πιθανότητα μετάδοσης».

